

náleželo technické vedení, žádati o svolení žalovaného k dispozici ohledně vedení závodu. Žalovaný měl nésti náklad provozní i výlohy režijní. Žalobce měl dostávatí toliko 1000 Kč měsíční mzdy, zařízení dílny mělo zůstatí žalovanému. Při tomto stavu věci je jasno, že žalovaný byl podnikatelem, nikoli žalobce v poměru k žalovanému, že se nejednalo o odměnu za vykonané dílo, nýbrž o časovou mzdu, tedy že jsou zde pojmové znaky smlouvy služební. Že žalobci byla ponechána technická samostatnost vedení dílny, nerozhoduje, neměl-li hospodářské samostatnosti ve zjednané práci a nenesl-li říška jejího výsledku. Proto je bezvýznamno, užily-li strany ve smlouvě slova »obchodní spojení« pro svůj smluvní poměr. O sobě slovo to nic pro spor neznamená, služebního poměru nevylučuje a žalovaný ani nemůže je ve svůj prospěch vykládati, protože sám tohoto označení užil, jak v dovolací odpovědi doznává, a slušelo by je dle §u 915 obč. zák. tedy vyložiti v jeho neprospěch. Rovněž nemá významu, že dle smlouvy bylo žalobci povoleno býti mimo dílnu činným v témž oboru pro sebe. I samostatný podnikatel může vedle své živnosti sjednati smlouvu služební a také § 7 zákona o obchodních pomocnících nevylučuje, aby zaměstnanci nebylo takové povolení samostatného provozování živnosti v témž oboru dáno. Bezvýznamno je i to, že bylo ujednáno bez vypovědi zrušiti poměr smluvní dle libovůle stran. Je otázkou pro sebe, bylo-li pro žalobce toto ujednání platno (na př. §§ 20 a 40 zákona o obch. pom., §§ 1159—1164 obč. zák.), ale pro ráz smlouvy významu to nemá.

Čís. 5452.

Význam doložky v objednacím listu: »při zaplacení protiúčtem«.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1925, Rv I 1372/25.)

Žalobu o zaplacení kupní ceny za dodané zboží p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jde o otázku, jaký význam má doložka »při zaplacení protiúčtem«, obsažená v objednacím listu ze dne 22. ledna 1924. Lze souhlasiti s dovoláním, že doložka tato, určující způsob placení, byla míněna jako »výhoda« pro žalovanou a že sluší jí tedy rozuměti tak, že žalobkyně měla se spokojiti s placením ve zboží a že neměla býti oprávněna žádati na žalovaném zaplacení hotovými. Avšak i tuto doložku jako součást smlouvy sluší vykládati podle zvyklosti poctivých styků (§ 914 obč. zák.) a nelze proto přikládati jí význam, že platiti má za všech okolností, najmě i tehdy, když žalovaná, jak netoliko tvrzeno žalobkyní, nýbrž zjištěno odvolacím soudem, placení ve zboží opětne odepřela a když odepření toto bylo bezdůvodné, jak plyne z toho, že žalovaná za sporu zažalovaný dluh zásadně uznala. Opačný výklad přičil by se veškerému právnímu citu a nelze proto za to míti, že by odpovídal vůli stran, obchodníků

(čl. 278 obch. zák.), o jejichž jednateli se předpokládá, že se řídí zásadou víry a věrnosti. Dovolací soud schvaluje proto právní názor odvolacího soudu, že žalovaná za zjištěného stavu věci nemůže se dovolávat výhody, která podle toho, co uvedeno, poskytnuta jí byla za předpokladu, že povinnosti své závčas splní, neboť v obchodním životě není obvykle poskytovati výhody dlužníkům liknavým anebo dokonce takovým, kteří bezdůvodně odepírají plnění.

Čís. 5453.

Nárok ze zkrácení přes polovici obecné ceny lze uplatňovati i námitkou proti žalobě o plnění. Námitka není vyloučena již tím, že postižený smluvník o pravé ceně věděti musil, aniž tím, že byl srozuměn s ujednanou cenou proto, že byla tehdy běžná a předmět smlouvy se tak cenil.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1925, Rv II 505/25.)

Co do předchozího děje poukazuje se na rozhodnutí čís. sb. 4332. Odvolací soud poté vyhověl částečně odvolání a změnil napadený rozsudek v tom směru, že žalovaní jsou povinni splniti smlouvu jen tehdy, zaplatí-li jim žalobce na kupní cenu 7.622 Kč 40 h. Důvod y: Jest prokázáno, že smlouva byla právoplatně uzavřená a zbývá proto zabývati se jen výtkou, že prvý soudce po právní stránce věc mylně posoudil, upřev žalovaným právo na námitku zkrácení nad poloviční cenu proto, ježto jim pravá cena byla známou (§ 935 obč. zák.). Jest ovšem spornou otázka, zda tohoto právního prostředku možno použití i ve formě námitky proti žalobě na splnění smlouvy, když obč. zákon sám o způsobu, jak nárok ten má býti uplatňován, se nezmiňuje. Odvolací soud má však za to, že i tento způsob uplatňování nároku pro ono zkrácení je přípustným, když i při jiných podobných právních ústavech, na př. při správě, jejímž následkem je rovněž zrušení smlouvy (§ 922 obč. zák. a násl.) jest všeobecně uznán, ač o způsobu uplatňování se občanský zákon před vydáním dílčích novel rovněž nezmiňoval. Otázka ta však souvisí s druhou spornou otázkou, zda námitku zkrácení nad poloviční cenu možno činiti i před splněním smlouvy. Pro záporný názor svědčí slova §u 934 obč. zák. »gegeben hat« a »an dem gemeinen Werte erhalten hat«. Nelze však nicméně ulpěti na tomto slovném znění zákona, nýbrž nutno se zabývati i logickým výkladem tohoto ustanovení. Chtělo zkrácenému přispěti na pomoc tím, že mu vyhrádilo právo, pevně uzavřenou smlouvu zrušiti, prokáže-li zákonem žádané podmínky. Ale jaká by to byla ochrana, kdyby zkrácený musil napřed smlouvu splniti a pak teprve měl právo samostatnou žalobou se domáhati zrušení téže smlouvy a obnovení původního stavu. Mezitím se mohl odpůrce státi insolventním, znemožniti navrácení v předešlý stav a zkráceného o jeho ochranu vůbec připraviti. Před splněním smlouvy byl by zkrácený bezbranným. To by neodpovídalo ani praktičnosti, ani hospodárnosti, vedlo by ke zbytečným komplikacím a útratám sporu a činilo by ochranu zkráceného problematickou. A možno-li činiti námitku zkrácení nad polovici pravé ceny již před splněním smlouvy, nelze pochybovati o tom, že možno tak